

Koulutuskuntayhtymän ympäristötavoitteet ja hiilineutraalisuus 2021 - 2035

Yhtymähallitus 28.05.2024 § 57
167/00.01.02/2024

Yh 26.01.2021 § 6

Sanna Marinin hallitusohjelman (2019) tavoitteena on, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta. Tämä edellyttää nopeutettuja päästövähennyksiä kaikilla sektoreilla sekä hiilinielujen vahvistamista. Hallitus sitoutuu uudistamaan Euroopan unionin ja Suomen ilmastopolitiikkaa siten, että teemme oman osamme maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen. Suomi tavoittelee EU:n pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU saavuttaa hiilineutraaliuden ennen vuotta 2050. Tämä edellyttää vuoden 2030 päästövähennysvelvoitteen tiukentamista vähintään 55 prosenttiin vuoteen 1990 verrattuna. Hiilineutraaliustavoite arvioidaan vuonna 2025. Arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa uusien tieteellinen tieto, teknologian kehitys ja muiden maiden päästösitoumukset ja mahdollisuudet kansainvälisten joustojen käyttöön. Hallitus on asettanut yhdeksän tavoitetta ja määritellyt niihin keinot Euroopan unionin ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Varsinais-Suomessa valmistellaan hiilineutraaliuteen tähtäävää suunnitelmaa, ilmastotiekarttaa. Maakunnan ilmastotiekarttaan on jäsennelty ne tavoitteet, joita hiilineutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä edellyttää. Tiekartassa on tunnistettu Varsinais-Suomen osalta vaikuttavimmat toimenpiteet kolmella keskeisellä päästösektorilla, joita ovat energia, liikenne ja maatalous. Työtä ohjaa maakunnan ilmastovastuujaosto.

Yhtymähallituksen ja johdon 24.11.2020 seminaarin yhtenä aiheena oli kuntayhtymän ympäristö- ja ilmastovaikutukset. Aiheesta alusti asiantuntijana ilmasto- ja ympäristöasiantuntija Esko Pettay Meriaura Group/Sybimar Oy:stä. Seminaarin toimenpiteenä päätettiin, että Novidan henkilöstö sitoutuu huomioimaan ympäristö- ja ilmastovaikutukset arjen toiminnassa, päätöksissä sekä opetustyössä. Kuntayhtymän tarjouspyyntöihin lisätään vaatimus siitä, että hankinnan tulee vastata asetettuja ilmasto- ja ympäristövaatimuksia. Hankintapäätöstä tehtäessä kirjataan ja arvioidaan hankinnan ympäristövaikutukset asteikolla 1-5. Pidemmällä aikavälillä on tavoitteena kuntayhtymän hiilineutraalisuus.

Syksyllä 2020 MMM ja TEM ovat järjestäneet alueellisia biotalousfoorumeita yhteistyössä maakuntaliittojen ja alueellisten toimijoiden kanssa. Varsinais-Suomen webinaari pidettiin 1.12.2020. Aineisto on luettavissa osoitteessa

<https://www.biotalous.fi/biotalousfoorumi-varsinais-suomi/>

Luonnonvarakeskuksen (Luke) järjesti 2.12.2020 julkistuswebinaariin, jossa pureuduttiin EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen tuomiin muutoksiin. Muutokset koskettavat ruoka-alan toimijoita viljelijöistä kuluttajiin ja vaikuttavat niin ilmastoon, ravinnekuormitukseen kuin luonnon monimuotoisuuteen. LUKE on julkaissut maatalousalan ympäristöratkaisuihin aineistoa osoitteessa <https://www.luke.fi/uutinen/cap-uudistus-ei-tuo-suomen-maatalouteen-suuri-a-muutoksia-antaa-mahdollisuuden-kunnianhimoisiin-ymparistoratkaisuihin/>

Liikenne- ja viestintäministeriö julkaisi 15.12.2020 lakiluonnoksen puhtaista ajoneuvoista. Lakiluonnos (virallinen nimi: luonnos laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista) löytyy lausuntopalvelusta:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=c1ca6bde-26d0-492b-97e6-e9336be5ef3c&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744>

Kuntaliitto järjesti keskustelutilaisuuden kuntien edustajille perjantaina 15.1.2021. Kuntayhtymäjohtaja osallistui tilaisuuteen ja on ilmoittautunut myös LVM:n kuulemistilaisuuteen lakiluonnoksesta 28.1. Lakiluonnos on lausuntokierroksella 8.2.2021 saakka.

Kuntayhtymäjohtaja on 21.12.2020 viranhaltijapäätöksellä 24/2020 asettanut virkamiestyöryhmän valmistelemaan suunnitelman kuntayhtymän ajoneuvojen ja moottorikäyttöisten työkonien hankintaperiaatteista ottaen huomioon lausuntokierroksella oleva lakiluonnos, ympäristötavoitteet ja hiilineutraalisuuden. Työryhmän puheenjohtajaksi on kutsuttu apulaisrehtori Juha Jokinen.

Kuntayhtymän määräaikainen opettaja laatii kuntayhtymälle Di-koulutuksen sähkö- ja energiatekniikkaan liittyvänä lopputyönä selvityksen aurinkoenergia käyttöönottamisesta kuntayhtymän toimipaikoissa. Kuntayhtymäjohtaja osallistuu tammi-helmikuussa 2021 toteutettavaan intensiivikoulutukseen Hiilineutraali ja resurssiviisas yritys. Koulutuksen järjestää HNRT - Hiilineutraalit ja resurssiviisaat yritysalueet -6Aika hanke, jota toteuttavat kaupungit ovat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Turku. Turussa hanketta koordinoivat Turun kaupunki ja Turun yliopisto.

Kuntayhtymäjohtaja osallistuu 29.1.2021 maa- ja metsätalousministeriön webinaariin "Hiilestä kiinni - kehittämishankehaku avautuu". Tilaisuudessa on mahdollisuus tutustua hankehaun teemoihin ja hakuprosessiin sekä luoda uusia yhteyksiä alan osaajiin. Hankehaku on osa keväällä 2020 käynnistettyä maa- ja metsätalouden ja muun maankäytön ilmastotoimien kokonaisuutta.

Kuntayhtymän jäsenkunnista Uudenkaupungin kaupunki on ollut Suomen ympäristökeskuksen koordinoima HINKU-kunta vuodesta 2008 alkaen. HINKU-status edellyttää, että kunta vähentää toimintansa kasvihuonekaasupäästöjä lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta. Kasvihuonepäästöjen lopullisen vähennyksen tavoite on 80 prosenttia lähtötilanteesta vuoteen 2030 mennessä. Muita tavoitteita ovat mm. liiketoiminnan mahdollisuuksien ja elinkeinoelämän ja kunnan yhteistyön lisääminen, kilpailukyvyyn vahvistaminen ja cleantech-osaamisen kehittäminen. Loimaan kaupunki liittyi HINKU-kunnaksi vuonna 2016.

Turun kaupunki tähtää hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä.

Hiilineutraalisuuteen liittyy Varsinais-Suomessa myös hankkeita. Erityisesti maaseutualueiden pieniin ja keskisuuriin teollisuusyrityksiin suunnattu "Hiilineutraalit ratkaisut Varsinais-Suomessa" -hanke yrittää osaltaan auttaa muutoksessa. Hankkeen toiminta-alueena on Salo, Kemiönsaari, Parainen, Pöytyä, Loimaa, Uusikaupunki ja Laitila. Projektipäällikkö Katariina Torvinen Ukipoliksesta kertoo, että näiden alueiden yrityksiä käydään systemaattisesti läpi. Hankkeessa etsitään yrityksistä myös ideoita, tietoa ja kehittämiskohteita, joita hankkeen kautta voidaan välittää rahoittajille, yliopistoille ja ammattikorkeakouluille. Novida osallistuu hankkeen koulutustilaisuuksiin.

Varsinais-Suomen toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjät, KJY, ovat 11.1. pidetyssä kokouksessa keskustelleet koulutuksen järjestäjien ympäristötavoitteista ja hiilineutraalisuuden saavuttamisesta vuoteen 2035 mennessä.

Kuntayhtymäjohtajan ehdotus:

Yhtymähallitus päättää asettaa työryhmän valmistelemaan kuntayhtymän ympäristö- ja hiilineutraalisuusohjelmaa vuosille 2021-2035. Työryhmän puheenjohtajaksi ja koollekutsujaksi yhtymähallitus nimeää kuntayhtymäjohtajan ja jäseniksi lukion rehtori Hannu Lahden (työryhmän sihteeri), koulutuspäällikkö Iiro Aaltosen, kuntayhtymän JUKO:n, JYTY:n ja JHL:n pääluottamusmiehet sekä tässä kokouksessa valittavat Liedon, Loimaan ja Uudenkaupungin yhtymähallituksen edustajat. Työryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Työryhmän määräaika on syyskuun loppuun saakka ja työryhmän kustannukset maksetaan kuntayhtymän hallinnon kustannuspaikalta 11020/yhtymähallitus.

Päätös:

Yhtymähallitus hyväksyi päätösehdotuksen. Yhtymähallitus valitsi seuraavat edustajat: jäsenet Hannele Lindholm (Lieto), Olavi Suominen (Loimaa) ja Paavo Pitkänen (Uusikaupunki).

Yh 25.05.2021 § 44

Työryhmä on kevään aikana kokoontunut viisi kertaa ja kuullut asiantuntijoina kuntayhtymän kiinteistö- ja tietohallintopäällikköä. Työryhmä perehtyi kuntayhtymän nykytilaan ja tarkasteli mm. kiinteistöihin ja niiden korjaamiseen, kuljetuskalustoon ja rakennuskohtaiseen energian käyttöön, kulutukseen ja sopimuksiin liittyviä asioita. Työryhmä toteutti kestävän kehityksen kyselyn kuntayhtymän henkilökunnalle, opiskelijoille, yhtymävaltuustolle, yhtymähallitukselle ja ammatillisten neuvottelukuntien jäsenille. Työryhmä käsitteli Gaia Consulting Oy:n tarjouksen kuntayhtymän hiilijalanjäljen laskemisesta GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard:in mukaisesti. Työryhmän kokouksista on laadittu pöytäkirjat.

Työryhmä laati yhtymähallitukselle ehdotuksen kuntayhtymän ympäristö- ja hiilineutraalisuus 2021-2035 tiekartaksi. Ehdotus on esityslistan liitteenä. Työryhmä katsoo saaneensa työnsä tehdyksi asetettua määräaikaa aikaisemmin ja päätti 7.5. pidetyssä kokouksessa esittää tiekarttaa yhtymähallituksen hyväksyttäväksi.

Kuntayhtymäjohtajan ehdotus:

Yhtymähallitus kuulee läsnä olevia työryhmän jäseniä ja päättää hyväksyä työryhmän ehdotuksen kuntayhtymän ympäristö- ja hiilineutraalisuus 2021-2035 tiekartaksi.

Päätös:

Yhtymähallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Yh 28.5.2024

Novida on hakenut ja saanut hankerahoitusta kestävän kehityksen kehittämiseen. Vaski (Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus 16.12.2021 – 31.12.2023) sekä Ilke (Ilmasto- ja kestävyyskasvatus osaksi arkea 27.9.2022 – 31.5.2024) ovat tuoneet lisää ilmastovastuun tietosisältöä ja asennetta Novidan opiskelijoille ja opettajille. Vaski-hanke päättyi vuoden 2023 lopussa ja Ilke-hanke loppuu toukokuun 2024 jälkeen.

Vaski-hankkeessa on rakennettu kestävä kehityksen ja vihreän siirtymän tiekarttaa ammatillisen koulutuksen toimijoille. Kaikkiaan on mukana ollut 61 ammatillista oppilaitosta ympäri Suomen, josta olemme saaneet paljon tietoa myös muiden hyvistä käytännöistä sekä vertaistukea. Tiekartan näet täältä: [ThingLink](#)

Novidan osalta keskeistä on, että olemme Vaski-hankkeessa saaneet hiilijalanjäljen laskemisen hyvään vauhtiin. Uudenkaupungin toimipisteessä ollaan jo pitkällä, kun opettajat ovat laskeneet esim. sähkön, lämmityksen, polttoaineiden, hankintojen ja jätehuollon hiilijalanjäljen vuoden 2022 osalta. Tulosten perusteella näemme, mikä meillä aiheuttaa eniten CO₂-päästöjä ja mihin voisimme toiminnallamme vaikuttaa. Hiilijalanjälki-teemaa viedään myös opetukseen.

Ilke-hankkeessa kestävä kehitystä vahvistetaan sekä johtamisessa että pilottialojen opetussisällöissä. Novidaan rakennetaan johtamismalli, jolla tuetaan Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymän hiilineutraalisuustiekartan 2021–2035 tavoitteiden toteutumista. Tässä on iso rooli CO₂-laskennasta saatavilla tuloksilla ja niiden myötä tehtävillä kehitystoimilla.

Opetussisältöjen kehittämisessä pilottialoina ovat sähkö- ja automaatioala, prosessiteollisuus sekä lukion fysiikka. Hankeopettajien työryhmä on muodostettu näiden alojen opettajista, tukena ovat koulutuspäälliköt. Hankeopettajien työryhmä suunnittelee uusia oppimisympäristöjä, kerää laitehankintoja varten taustatietoa ja pilotoi jatkossa suunnittelemaansa käytännön asennus- ja huoltotöitä sekä laskemisen ja datalukemisen harjoituksia oppimisympäristöissä.

Oppimisympäristöjen keskeiset teemat ovat: Energian säästäminen (tekniset ratkaisut), uusiutuvan energian tuotanto ja kulutusjousto. Kestävä kehityksen teema ja sekä hiilineutraalisuuden tavoitteet ovat edenneet hyvin edellä mainittujen hankkeiden avulla. Hankkeet ovat kuitenkin päättymässä, mutta toimintojen pitää jatkua. Kestävä kehityksen edistämiseen on perustettu työryhmä, johon kuuluvat johtava rehtori Petri Lähde, talous- ja hallintojohtaja Jukka Haapala, rehtorit Timo Kulmala, Santtu Palokangas ja Hannu Lahti, kehityspäällikkö Paula Kairinen, laatuspäällikkö Anne Mähönen, koulutuspäälliköt Petri Järvinen, Satu Kaurala, Alekski Lehikoinen, Pauli Karihtala, Suvi Laurikkala ja Riitta Mäki. Lisäksi ryhmään kutsutaan asiantuntijoita käsiteltävän aiheen tiimoilta.

Vaski- ja Ilke- hankkeiden hanketyöntekijä Seija Jylhä esittelee kokouksessa hankkeissa saatuja aikaansaannoksia sekä suunniteltuja toimenpiteitä.

Päätösehdotus

Yhtymähallitus kirjaa hanketyöntekijä Seija Jylhän selvityksen tiedoksi saaduksi koulutuskuntayhtymän hiilineutraalisuustiekartan vaiheista ja tulevista suunnitelmista.

Päätös

Yhtymähallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Seija Jylhä poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa klo 17.28.